

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOUDESTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgto 303817 ten name van
Mevrouw J. C. J. Mentat Raaps beiden te
Amsterdam

De slag om Groot-Brittannië

De tweede slag om Groot-Brittannië, de verkiezingsstrijd om de zetels in het Lakenhuis, is geëindigd. Wij herinneren ons de zomermaanden van 1940 en het najaar van de winter van 1940-1941, toen dag in dag uit en nacht in nacht uit, de Duitse bombardementsvliegtuigen over 't groene Eiland vlogen en dood en verderf uitstrooiden. Het was de eerste slag om Engeland, het was het hoogtepunt van de „Blitzkrieg”, die Hitler tegen de landen van Europa voerde. Evenals Warschau en Rotterdam werden de dichtbewoonde industriesteden van Engeland tot objecten van de totale oorlog.

Alleen in Londen werden er tienduizenden gedood, speciaal in de Oostelijke wijken, waarin miljoenen Londense arbeiders dicht op elkaar wonen. En na Londen stegen alle andere industrie- en havensteden hun beurt. Deze veldtocht van vertuelling en moord bereikte zijn klimax in het bombardement op de stad Coventry. De naam van deze stad werd opgenomen in de taal van de Duitse fascisten. „Coventrenen” noemde men in Duitsland het meedogenloze bombarderen van open steden.

Zij hebben allen „gecoventreerd” en er wordt nog steeds „gecoventreerd”. Duitsland is een puinhoop, de steden en dorpen van de aan Duitsland grenzende oorlogsgebieden zijn ruïnes, het grootste gedeelte van het Westelijke Rusland is verschroefde aarde. En het gaat nog steeds door. Miljoenen-steden in het Verre Oosten worden met de aardbodem gelijkgemaakt. De oorlog, de laatste waanzinnige konsekwentie van een waanzinnige orde van menselijke verhouding, gaat door.

De wereld, de klasse, waartoe Chamberlain behoorde, heeft hem niet helemaal rechtvaardig behandeld. Hij diende uitsluitend het Britse imperialisme en was beslist geen vriend van den Duitschen concurrent. Maar hij diende het Britse imperialisme op een zeer ondoelmatige wijze. Hij was de mening toegedaan, dat de goedgevoede tiger zijn aanval niet zou richten tegen diegene, die hem zo vriendelijk had behandeld en die hem zo punctueel en regelmatig had gevoed. Hij meende, dat de goedgevoede tiger zeer waarschijnlijk een ander zou bijten, bijv. de burenen in het Oosten. Natuurlijk zag zich ook het Engelse kapitalisme gedwongen, steeds meer kapitaal in wapeningsindustrieën te beleggen. Maar in de tijd van Chamberlain, toen dat ook al gebeurde, belege men in Engeland zijn geld bij voorkeur in de opbouw der fascistische oorlogsindustrieën door credieten en leveranties.

De partijvriend van Chamberlain, Churchill, had er een betere kijk op. Hij kende de bewegingswetten van het imperialisme beter dan den voorzichtigen en een beetje bekrompen Chamberlain. Hij maakte reeds in 1937 den voorganger van Chamberlain, Baldwin, door zeer indiscrete vragen in het parlement verlegen. Churchill wilde toen namelijk weten, of het de Britse regering bekend was, dat Hitler reeds tienduizend vliegtuigen van de eerste linie bezat. En de eerste minister Baldwin, de toenmalige voorzitter van de partij van Churchill, antwoordde op een licht ironische manier, dat Churchill witte muizen zag en dat Hitler op z'n hoogst vijfhonderd vliegtuigen bezat. Twee jaar later leerde de bevolking van Groot-Brittannië de bij-

ondere eigenschappen van die witte muizen kennen en begreep, dat Baldwin opvallend slecht georiënteerd was geweest. Onder ons: Baldwin was helemaal niet zo slecht georiënteerd, hij had alleen niet verwacht, dat de witte muizen in Westelijke richting zouden vliegen.

Churchill, in wien het Britse imperialisme is belichaamd, was in principe geen tegenstander van de door zijn voorgangers gevolgde politiek. Hij geloofde echter, dat Groot-Brittannië zich alleen dan kon permitteren, de tijgers te vertroetelen en te voeren, indien dezelfde „voedzame spijzen” in dezelfde hoeveelheid ook Engeland ter beschikking stonden, d.w.z. indien Engeland over tenminste evenveel wapens beschikte als het Hitlerfascisme. Uit het oogpunt van het Britse imperialisme had Churchill volkomen gelijk, en het was best te begrijpen, dat de heersende klasse in Engeland deze grootste persoonlijkheid van het Britse imperialisme de leiding in de slag om Groot-Brittannië toevertrouwde.

Churchill heeft deze slag gewonnen. Hij heeft haar in de eerste plaats gewonnen, doordat de gehele sociale structuur van het land in weinige jaren aangepast werd, niet alleen aan de eisen van de moderne oorlogsvoering, maar ook aan de beheersing der productie-middelen en werkrachten door het centrale gezag, belichaamd in de zogenaamde nationale regering, die de grote kapitaalsbelangen en de grote Labour-organisaties vertegenwoordigde.

Op de Britse eilanden werd een sociale organisatie opgebouwd naar het voorbeeld van het fascistische imperialisme. Groot-Brittannië deed, in de nieuwe organisatie van het maatschappelijk leven, de stap van het „vrije spel der kapitalistische krachten” naar een door de staat geleide economie-volgens-plan, naar het staatskapitalisme, naar het nationale „socialisme”. Deze verandering kwam ook in Groot-Brittannië niet plotseling. In de jaren vóór, tijdens en na de grote crisis, hadden de met verlies werkende grote ondernemingen van de industrie en het verkeer, en vooral van de scheepvaart en de scheepsbouw, steeds meer de hulp van de staat ingeroepen en ook verkregen. Op deze manier bereikten zij de tot nu toe

De mensen doen niet wat ze willen, maar wat ze moeten

In deze tijd komt duidelijk aan de dag, hoe de grote meerderheid van de mensen een richting uitgestuurd wordt, die ze zelf heel bedenkelijk achten. We bedoelen hier de gang naar de inperking der individuele vrijheden, de alzijdige reglementering van het leven, de overal binnendringende staatsinmenging. Dat geldt niet alleen voor het gebied van het bedrijfsleven, maar het werkt in de hele maatschappelijke organisatie. De pers, de radio, de bioscoop, het sportleven, de jeugdzorg, kortom in alle levensuitingen. Tekenend is bijv. een bericht in „De Nieuwe Dag” van 17 Juli, waarin er op gewezen wordt, dat de bioscoop-directies niet verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor wat ze vertonen. „Zij krijgen n.l. de films toegewezen en moeten kiezen of delen. Men vertoont de aangewezen film, of men vertoont niets”.

Vooraf in de Christelijke wereld maakt men zich over deze gang van zaken ongerust. Zo hield de Paus een toespraak tot een Amerikaanse delegatie, waaraan we het volgende ontlenen:

„Miljoenen mensen zien hoopvol uit naar de toekomst, maar toch zijn zij niet zonder vrees en wantrouwen. Zij vragen zich af: Heeft de mens hem door God geschonken rechten, die de staat moet beschermen en die de staat niet mag schenden? Of heeft de staat een onbeperkte macht en kan hij de individuele mens slechts die rechten en privileges toekennen, die het hem goedgevallen te geven? Dit laatste is een dwaling en wie ziet niet de noodlottige consequenties daarvan in? Zij leidt onherroepelijk tot een despotisch regiem van een of van weinigen, die zonder mededogen en gewetenloos de heerschappij aan zich trekken en de natuurlijke kanalen van het nationale leven der volkeren verstopten. Daar zal de ware vrijheid gekneveld worden en sterven”. „De Nieuwe Dag”, 11 Juli.

Dit was een stem uit de Katholieke wereld. Maar dezelfde geluiden komen ook van Christelijk-Historische zijde. „Trouw” van 14 Juli brengt dit tot uitdrukking. De redactie bespreekt daar de tegenwoordige socialistische stroming, zoals die in de S.D.A.P., de Ned. Volksbeweging en in Rusland tot uiting komen. De redactie tekent protest aan tegen de opvatting, dat nationalisatie zonder meer met socialisatie gelijkgesteld wordt. „De onderscheiding van staat en maatschappij wordt hoe langer hoe meer vervlakt, uiteindelijk verdwijnt zij”.

„Het gevaar, da hier aan de dag treedt, kan niet licht worden onderschat. Het betekent de oplossing van het altijd door aanwezige gezags-vrijheden vraagstuk eenzijdig ten gunste van het gezag. De vrijheid, economisch, cultureel, geestelijk, gaat in deze opvatting principieel te loor. Want tegenover het gezagsinstituut, de gemeenschap, die datgene, wat wij staat en maatschappij noemen, omvat, bestaat geen vrijheidsfeer meer. Gij hebt geen vrijheid, maar gij krijgt het. Het wordt u gelaten. En er is geen staatsrechtelijk verweer, als het u afgenomen wordt, wanneer dat uit staatkundig of maatschappelijk, wanneer dat uit gemeenschaps-oogpunt gewenst voorkomt. Dit betekent het einde van de vrijheid, geestelijk, cultureel, economisch, als recht”.

Zo ziet men, dat ook in deze kringen met angst en beven de gang naar de totalitaire staat, die alles „gelijkschakelt” en het hele maatschappelijke leven van bedrijf en cultuur aan zich onderwerpt, gadeslaat. Men „wil” deze gang niet. En toch doet zich het niet te miskennen verschijnsel voor, dat juist „Trouw”, een van de krachtigste helpers van deze totalitaire staat is. Haar hele praktische politiek is er juist op gericht, het staatsgezag van de weinigen, tea top te voeren. Daar hebben we bijv. haar standpunt ten opzichte van het stakingsrecht van Overheidspersoneel, zoals dat in haar blad van 11 Juni is vastgelegd. „Een ambtenaar staakt niet, omdat

hij het oneens is met wat zijn superieuren doen. Dat moet muurvast staan... Wanneer Overheidsorganen gaan staken, is de ontbinding der Overheid aan de gang. Dan staan wij in de anarchie. Dat kan en dat mag niet. Dat moet ieder begrijpen, die in dienst van de Overheid staat”. En in haar nummer van 23 Juni schrijft ze:

„Het A.B.C. van een goede politieke leiding is, dat men aan het volk duidelijk maakt, dat er een regering, dat er een overheid is, die regeren moet, die als zodanig zonder meer gezag heeft, en dat de onderdanen gehoorzamen moeten. Een goede sociale politiek... is alleen denkbaar in een maatschappij, waarin de mensen tegen hun eigen aard en eigen begeerten in hebben geleerd gezag te aanvaarden en gehoorzaamheid te betrachten, niet omdat ze het er mee eens zijn, maar omdat het gezag is. Daar is nu geen vroom woord bij, maar dat is Christelijke politiek”.

Dit thema van Christelijke politiek wordt dan verder als volgt uitgewerkt:

„Staken is onlogisch... Staken is misdadig... En daarom moet het uit zijn. Als het snel kan, goedschiks... Van onderhandelen mag geen sprake zijn... Eerst werken en dan praten. Dat zij en blijve ons onomstotelijk richtsnoer. En anders kwaadschiks. De regering moet er niet voor terugschrikken, zo nodig maatregelen te nemen tegen de radraaiers. Ons volk is er mee gediend, dat het de teugels voelt”. „Trouw”, 6 Juli.

Velen zijn dikwijls geneigd de tegenstelling tussen het verlangen naar een vrije culturele ontwikkeling en het praktisch meewerken aan de macht van het ten top gevoerde staatsgezag als huichelarij op te vatten. We houden dat voor onjuist. Het is niet anders, dan dat twee zielen in één lichaam huizen. Het is de uitdrukking van twee verlangens, die echter onmogelijk beide verwezenlijkt kunnen worden. Men „wil” twee dingen, die onverzoenlijk tegengover elkaar staan. Maar beide „willen” zijn oprecht gemeend. Alleen, wat het zwaarste is, moet ook het zwaarste wege en dat bepaalt dan de praktische daad, zodat er iets te voorschijn komt, wat men helemaal niet „wil”.

Voor de Christelijken en Katholieken is deze tegenstelling zeker pijnlijk. (Ook „De Nieuwe Dag” (R.K.) meent: „En de ondernemers en de arbeiders moeten het bestuur voelen”). Nu de staat de hand op het hele economisch leven gaat leggen, verwachten ze daarvan zeer terecht een verdere vervlakking van het religieuze besef, een verdere terugdringing van het individuele geestelijke leven. De collectiviteit van het gezin, dat duizenden jaren het middelpunt van de religieuze vorming is geweest, verliest voortdurend meer aan betekenis, doordat andere maatschappelijke collectiviteiten gevormd worden, die van meer direct praktisch levensbelang zijn. De anti-gods-dienstige onverschilligheid, die in het midden van de vorige eeuw voor het eerst in de geschiedenis der mensheid tot massa-verschijnsel werd, zet zich door. Deze zet zich door, al zal de staat de kerken blijven steunen. Dat komt, doordat het middelpunt van het denken in de geconcentreerde staat niet meer in de individuele zaligheid kan liggen. De godsdienst kan zich daarom niet meer als belevenis handhaven, maar hoogstens als rituele traditie, die geen innerlijke kracht meer heeft.

En toch werken zowel Christelijken en Katholieken dagelijks zelf mee aan de afbraak van hun levensidealen. Dat komt, doordat andere belangen zwaarder wegen. Zij menen, dat de kapitalistische maatschappij een natuurlijke maatschappelijke ordening is, dat een samenleving zonder winstvorming niet kan bestaan. En daarom moeten ze op de bres staan, overal waar deze winstvorming in gevaar komt. En hieruit

spruit ook de meedogenloze hardheid tegen stakers voort. Dan moet er gehoorzaamd worden eevudig „omdat het gezag is”. Iedere redelijke overlegging is daarbij uit den boze. Gezag is eerste en ook het laatste woord.

Maar ook de arbeidende bevolking doet niet ze „wil”, maar wat ze moet. De menselijke is van nature conservatief. Aan de ene kant hier onze kracht, omdat we zodoende op de gere ervaringen kunnen terugrijpen en niet kens opnieuw eenzelfde vraagstuk van de gra uit hoeven op te lossen. Aan de andere kant het onze rem, omdat het aflopen van de reeds gevormde gedachtengangen voor ons gemakkelijkste is. Onze „wil” beweegt zich voorkeur in het oude. Maar de arbeidende volking komt met dit oude niet meer uit wordt daarmee voortdurend in de eigen levens belangen bedreigd. Ze moet daarom telkens oude opvattingen en de oude „wil” doorbreken. Vandaar, dat we in bewegingen van de arbeid tegenwoordig veel oud en nieuw dooreen mengd vinden. Het willen wordt hier door moeten bepaald.

In het nieuwe willen dóór het nieuwe heeft de werkende bevolking de tegenstelling ten vrijheid en de tegenwoordige „ordening” doordat ze in haar strijd niet de z.g. ordening opheft, maar doordat zelf door nieuwe organisatie van arbeidersdemocratie het beheer over de ondernemingsorganen aan zich trekt. Ordening, samenvatting, organisatie van het maatschappelijk leven, is vanzelfsprekend. Maar een orde die niet door de werkende massa's zelf behaald wordt, mist zijn doel, omdat het niet de vrije voor de massa's, maar hun verslaving aan het staatsapparaat brengt. Dat is eenvoudig gezegd.

Die voor de democratie strijden

Het Engelse liberale blad de „Manchester Guardian” schrijft over de Spaanse krijgsgevangenen die in Engeland in de kampen zitten. In één dezer kampen, in Kirkham, is een hongersstaking uitgebroken; in een ander kamp spraken de gevangenen uit de zevende verdieping en verloorde zich zo van de jarenlange gevangenschap, waarin hij verkeerde. Neen, het zijn geen Franco-fascisten, het zijn mensen, die in de Spaanse burgeroorlog tegen Franco vochten en toen deze zich aan het bevoordelen had, naar Frankrijk gevlucht zijn. Men begrijpt hun lot, toen de Nazi's Frankrijk bezetten, en hun opluchting, toen Frankrijk vrij werd. Zij werden door de Amerikanen gevonden en de kampen waarin zij verbleven vastgehouden. Zelfs zij, die bij de Franse ondergrondse beweging aangesloten waren (bij de z.g. Maquis) werden naar de kampen teruggezonden, omdat zij vreemdelingen waren.

Een deel werd aan de Engelsen „overhandeld”, zoals het bericht luidt, en nu zitten zij samen met Duitse krijgsgevangenen in Engeland opgesloten. Wij behoeven niet verwonderd te zijn. Toen vochten tegen Franco, waste Engeland zijn handen in onschuld, evenals toen Hitler aan het einde kwam; toen wel niet aan het einde van de burgeroorlog, maar aan het begin van de moordpartij. Zij zijn vreemdelingen en over Spanje's lot is het niet beslist. Dus kunnen zij zelfmoord plegen of niet. Het fascisme vechten of niet, zij zijn gevangenen van de Christelijke, democratische regering.

Ruzie in de top

Het Gewestelijk Arbeidsbureau heeft ruzie met M.G. naar aanleiding van werkmoedigheid bij Fokker. Bij Fokker werken 5000 man en heeft de directie aangevraagd er 3000 te laten ontslaan. Het M.G. verleende daartoe toestemming, het Gew. Arb. Bureau niet. De ruzie die er werkelijk belang bij hebben wat er beslist wordt, de arbeiders, hebben niets te zeggen. Die moeten maar afwachten wat over hen beslist wordt.

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

hoogste vorm van organisatie, de exploitatie van productiemiddelen en van de arbeid met behulp van de staat of door de staat zelf, voor de beveiliging en verzekering van bezit en winst. En deze vorm kwam overeen met de denkbeelden van de arbeiderspartij en van de vakbonden, die in de staat als ondernemer de stap op de weg naar de verwezenlijking van het nationale „socialisme“ zien.

De oorlog en vooral de slag om Groot-Brittannië, heeft deze ontwikkeling enorm versneld en de staatscontrole op industrie, verkeer en landbouw, geweldig uitgebreid.

Men moet deze zijde der ontwikkeling zien, om het verloop en nu ook het resultaat van de tweede slag om Groot-Brittannië, de verkiezingscampagne, te kunnen begrijpen.

In deze tweede slag heeft het nationale „socialisme“ overwonnen. De man, die zijn eigen klasse geweest heeft op de noodzakelijkheid van de totale oorlogsvoering en de daarmee gepaard gaande organisatie van het maatschappelijk leven, Winston Churchill, de conservatieve vaandrigdrager van de totale kapitaalsdictatuur, is op het politieke slagveld gesneuveld. Betekent dit nu, dat de grote meerderheid van de Britse bevolking socialistisch geworden is? Betekent dit, dat de miljoenen, die voor „Labour“ gestemd hebben, — naast de arbeiders in burger en in uniform ook brede kringen van de kleinburgerij —, doelbewust hun stem hebben uitgebracht voor een maatschappelijke orde, die zich zal grondvesten op de wil van de werkende mensen en uitsluitend de behoeften van de mensen zal dienen? Betekent de uitslag van de verkiezingen, dat — dank zij het nieuwe Lagerhuis en de nieuwe regering — de arbeiders hun bedrijven zullen overnemen?

De leiders en organisatoren van Labour kunnen van zulk een verdenking worden vrijgesproken, wegens bewezen onschuld. Niets zou hun, deze voorstanders van het democratische, personalistische, nationale „socialisme“ meer tegenstaan, dan de opvatting, dat de nieuwe orde en de heropbouw van de maatschappelijke verhoudingen moet beginnen in de werkplaatsen van de mensen en slechts door de mensen zelf. Krachtens hun diepste overtuiging belijden zij de democratie der bourgeoisie en met het heilige vuur van een even diepe overtuiging zijn zij tegenstanders van klassenstrijd en arbeidersbeweging. Zij zelf en hun organisaties zijn de onmisbare en meest betrouwbare steunpilaren van het Britse imperium, zij zijn eerlijk overtuigde partners in het grote vabanquespel om de redding van het ongeneeslijk systeem der uitbuiting. Hun functie en de functie van hun organisaties in de ontwikkeling van het kapitalisme tot zijn hedendaagse vorm, is niet in strijd met hun overtuiging. Hun overtuiging komt overeen met hun niet-anders-kunnen, met de dwang van een maatschappelijk proces, waarin alle macht over dingen en mensen geconcentreerd is in de leiding van de

staat. De heersende klasse kan nog slechts achter de voorgevel van de staat, haar bezit en winst beveiligen en verzekeren.

„Khaki-verkiezingen“ noemde men de Britse verkiezingen en hiermede wilde men zeggen, dat in hun uitslagen vooral tot uitdrukking kwam het verlangen van miljoenen soldaten, om ook de vrede te winnen en niet, zoals na de vorige oorlog, te zijn overgeleverd aan de willekeur van de grote ondernemers en van de liefdadigheidsinstellingen. Zij willen de staat veroveren, de staat, die hen in uniformen gestoken en hen bevelen heeft te doden, en een leven van voortdurende ontberingen en doodsgevaar te leiden. En zij willen aan het hoofd van deze staat mannen zien, die — evenals zijzelf — de grote vergissing maakten te geloven, dat mannen de geschiedenis maken. Zij geloven werkelijk, dat in het grote, trotse gebouw aan de Theems de wetten der geschiedenis worden gemaakt. Zij weten nog niet of slechts enklen weten, dat de beslissing over hun lot in hun eigen handen ligt en dat zij hun toekomst kunnen bouwen slechts daar, waar zij de bestaansmiddelen der maatschappij produceren.

Maar betekent de uitslag van de verkiezingen, dat werkelijk de meerderheid van de Britse kiezers slechts door een illusie wordt beheerst? Dat zij werkelijk niets anders denken, dan dat zij door de benoeming van de tot nu toe zo gehoorzame oppositie tot regering, hun eigen leven en hun vrijheid hebben gewonnen? Zonder twijfel. In de eerste plaats en in wezen betekent dit resultaat de demonstratie van een illusie. Maar het mag niet over het hoofd gezien worden, dat voor, tijdens en nu ook na de verkiezing een beweging door het land ging en gaat, die volkomen losstaat van deze verkiezing en die niet eindigt op het moment, dat de secretarissen van de Labour Party en van de vakbonden op de ministerzetels hebben plaatsgenomen.

Winston Churchill, de tot afgod verheven overwinnaar van de eerste slag om Groot-Brittannië, en zijn minister van Arbeid, Bevin, secretaris-generaal van de vakbond der transportarbeiders en sinds enige dagen nu minister van Buitenlandse Zaken, konden met al hun patriottisch gezag niet voorkomen, dat steeds weer „wilde“ acties van de arbeiders zich tegen de arbeidsvoorwaarden van de totale oorlogsvoering richtten. In deze acties manifesteert zich de ervaring van de arbeidersklasse, manifesteert zich haar wil tot leven. Maar in deze acties vindt de arbeidersklasse ook haar nieuwe vormen van organisatie, haar eigen tactiek en vechttechniek.

De Labouroverwinning, hoewel in haar wezen de demonstratie van een oude illusie, draagt in zich ook het symptoom van een nieuw inzicht bij brede massa's, ook al komt dit bij een verkeerde gelegenheid tot uitdrukking en in een vorm, die tot geen enkele wezenlijke verandering kan leiden. De overwinning van Labour, die

zeker verschillende uiterlijke veranderingen, zoals b.v. het verdwijnen van bijzonder beruchte reactionairen met zich brengen (Lord Halifax is zeker de langere tijd ambassadeur in Washington geweest, deze overwinning van Labour is het natuurlijke resultaat en ook de voorwaarde voor een versterkte concentratie van exploitatie in de handen van de staat. De overwinning van Labour betekent dus, dat de werkende mensen meer en meer worden ondergeschikt gemaakt aan de centrale beschikkingsmacht en dat zij in hun verzet tegen de uitbuiting, rechtstreeks tegenover de staat komen te staan. De Labouroverwinning is de overwinning van het kapitalistische monopolie met behulp van de illusie van een nationaal „socialisme“.

De eerste slag om Groot-Brittannië werd gewonnen door het Britse imperialisme tegen het fascistische imperialisme. De tweede slag om Groot-Brittannië werd gewonnen door het staatskapitalisme tegen de optimisten van het kapitalisme, de oudste garnituur van reactionairen, die nog steeds aan „het vrije spel der krachten“ geloven.

De grote slag tussen kapitaal en arbeid om Groot-Brittannië en om de gehele wereld gaat met onverminderde hevigheid door, in de fabrieken en mijnen, op de akkers en in de kantoren, in alle continenten en op alle wereldzeeën, overal waar mensen werken, maar over hun werf en over het resultaat van hun werk niet mogen beslissen.

De slag gaat door in de mensen zelf, in hun hoofden, in hun innerlijke strijd om het juiste inzicht, in hun worsteling met de denkbeelden en illusies van het verleden. Aan het einde van deze strijd wacht ons de democratie der arbeiders, de democratie van de arbeid.

„SOLIDARITEIT“

De Amerikaanse minister van Binnenlandse Zaken, Ickes, heeft medegedeeld, dat Amerika tegen eind December zo mogelijk 6 miljoen ton kolen naar Europa zal zenden om de politieke en economische situatie in dit werelddeel te redden.

Ickes zei: „Het gaat er hier om, wat er het eerst is, de brandstof of de anarchie“, zo meldt Reuters. Wie veronderstelde, dat het rammelen van ons magen of het bibberen van onze kinderen door de minister (of welken minister ook) drongen tot zoveel goedaardigheid, om ons kolen te verkopen — want ze worden geleverd tegen betaling in de een of andere vorm — die is, hopen we, nu weggezezen.

De minister van Amerika vrees in Europa de politieke „anarchie“, een ministeriële uitdrukking voor „opstand der arbeiders“.

Solidair is hij wel, maar met de heersers, die de toestand van de winter het hoofd moeten bieden. Omdat Amerika wel ver weg ligt, maar Amerika zo zijn eigen moeilijkheden heeft, ook een miljoenenmassa van arbeiders, die door die „anarchie“ in Europa beïnvloed zouden kunnen worden.

Waarom zou de minister zo'n toestand niet aankopen met kolen, die bovendien betaald worden?

WIE IS DE SCHIPPER en waarheen is de koers?

(VERVOLG).

Wat zou een grote fout zijn, te denken, dat het kapitaal nog altijd het ideaal nabreeft van een ongeorganiseerde arbeidersklasse. Dat was vroeger zo. Maar zoals de organisatie van de kapitalisten ontlerling en het verbinden van hun kapitalen tot één samenhangend geheel, geweldig is vooruit gegaan, zo hebben ook hun ideeën omtrent hoe het er bij de arbeiders behoort uit te zien, zich zeer gevestigd.

Wat zij vroeger zo aantrekkelijk vonden in het ongeorganiseerd zijn der arbeiders, was de machteloosheid, die daarvan het gevolg was. Wat dat betreft zijn hun gedachten nog geen steek veranderd. Maar zij hebben gaandeweg ook het een en ander geleerd.

De eerste, dat organisatie der arbeiders op den duur niet is tegen te houden. Want als de spanningen tussen kapitaal en arbeid zich ontladden in een conflict, kwamen zij plotseling toch tegenover een organisatie der arbeiders te staan, weliswaar primitief en voor de vuist weg gebouwd, maar daarom niet minder gevaarlijk. In ten tweede ontdekten zij, dat er voor hen ook goede kanten aan een arbeidersorganisatie konden zitten. De strubbelingen, wrijvingen en botsingen in het bedrijf konden door het bestaan van een vakbond een min of meer natuurlijke uitweg vinden, waardoor de spanning geleidelijk werd afgevoerd, inplaats van zich op te hopen en tot uitbarstingen te leiden.

Zo kregen we dan ook over de gehele linie het verschijnsel, dat voorzover vakbonden een strijd karakter vertoonden, zij door het kapitaal scherp werden bestreden, maar dat als zij zich bepaalden tot het uit de weg ruimen van de conflictstof, als zij zich instelden op de vrede in het bedrijf — en dus stilzwijgend het doel daarvan, winstmaken door uitbuiting van arbeiders, erkenden — zij als nuttige elementen van de kapitalistische orde werden behandeld.

Dat werd meer en meer de gewone gang van zaken, niet alleen hier, maar in andere landen ook.

Als het kapitaal in een noodtoestand komt, moet het noodmaatregelen nemen, dat het graag wil of niet. Zo hebben we in vorige nummers al in het kort geschetst, dat de kapitalisten als geheel hier in Nederland gedwongen zijn, het beschikkingsrecht van de afzonderlijke ondernemers sterk in te krimpen en over te brengen naar hun centrale lichaam, de Staat. In Duitsland, met het Duitse kapitaal in de knel, gebeurde dat al veel eerder en — sinds het optreden van het Hitler-regime — zeer consequent. Maar wie nu geïmponeerd had, dat daar elke organisatie van

arbeiders zou worden opgeruimd, vergiste zich. Integendeel, de Nazi-staat nam de vakbonden over, verenigde ze in het Arbeidsfront en dwong de arbeiders om daar lid van te worden. Dit Arbeidsfront werd natuurlijk van alle vijandige tendenzen tegen het Duitse kapitaal gezuiverd (al viel er in dat opzicht niet veel te zuiveren), de werkzaamheid werd geheel en consequent gericht op het bewaren van de vrede tussen arbeid en kapitaal, op het opruimen van de conflictstof langs de weg van bureaucratisch overleg, op samenwerking van kapitaal en arbeid onder oppertoezicht van de Staat. En die Staat zorgde, door een steeds scherper wordende terreur, dat elke weg voor zelfstandige organisatie voor de arbeiders afgesneden werd.

Elk modern kapitaal heeft haar ontwikkelings-voorbeeld in het kapitaal dat haar in één of ander opzicht vooruit is. Het wordt door dezelfde wetten van het behoud van het bestaan tot dezelfde maatregelen gedrongen. Het hoeft niet precies zo te worden, het hoeft niet precies zo te doen; de omstandigheden kunnen en zullen altijd weer verschillend zijn. De overeenkomst kan duidelijk of minder duidelijk zijn. De leuzen en vlaggen, waaronder in wezen hetzelfde gebeurt, zijn b.v. haast altijd verschillend. Maar in hoofdzaak moet het, en gaat het, dezelfde weg op. Ook hier. Ook met de organisaties der arbeiders.

De oude vakbonden hadden het karakter van strijdorganisaties reeds vóór de oorlog zo goed als geheel verloren. Oude strijdwoorden en leuzen waren frasen geworden. Practisch deden zij wat voor het kapitaal nodig was: vrede handhaven door de al te scherpe puntjes van de uitbuitingsmachine een beetje bij te vijlen en de uitbuiting gelijkmatig, zonder schokken, te doen verlopen, door strijd te voorkomen, desnoods door strijd te breken. Diezelfde rol had het kapitaal hen — en zij zichzelf blijkbaar ook — voor na de oorlog weer toebedacht. Maar dan op uitgebreider schaal, in de vorm van overleg-instituten van kapitaal-vertegenwoordigers en arbeiders-vertegenwoordigers, onder toezicht en met eindbeslissing van de staat.

Feitelijk worden ze zodoende tot een onderdeel van de staat, van het lichaam, dat de algemene gang van zaken in de nieuwe verhoudingen voor het kapitaal regelt. Minder consequent dan het Duitse Arbeidsfront (maar het is ook nog maar een begin) en meer gelijkend op de fascistische corporaties in het vroegere Italië en het tegenwoordige Portugal.

Maar, er is een groot MAAR! Want voor het functioneren van zo'n instituut moeten de kapitalisten en de arbeiders daar ook werkelijk hun vertegenwoordigers in zien of gedwongen worden dat te zien. Met de kapitalisten zal dat niet al te grote moeilijkheden opleveren. 't Is hun klassebelang, dat het gebeurt. Maar met de arbeiders is het tot nog toe slecht gelukt. In grote meerderheid beschouwen ze die oude vakbonden niet als hun organisatie, en die overleggende leiders niet als hun vertegenwoordigers. Ze verenigen zich in een nieuwe organisatie, die zij als een massale strijd-organisatie zelf willen hanteren, tégen het kapitaal.

Dat zou dus het plan van de klassenvrede, op de grondslag van onderwerping aan de staat der kapitalisten, geheel omverwerpen. En toch is dat voor het kapitaal beseft nodig. Evenals de beweging van de kapitalen, de dode machtsmiddelen van de kapitalistische klasse, moet ook de beweging van het levende materiaal, de arbeiders, aan centraal vastgestelde regels onderworpen worden. Botsingen, conflicten, houden de opbouw en het weer op gang komen van de winstmachine op, en zijn bovendien een groot gevaar met het oog op de mogelijkheid van uitbreiding en het scherpe massale strijd karakter, dat zij elk ogenblik kunnen krijgen.

Om dat te voorkomen, is men van kapitaalwege — zowel van particuliere als van staatszijde — de nieuwe bond der arbeiders schijnbaar een eind tegemoet gegaan. Men is bereid, die een erkende plaats en functie te geven in het geheel van het systeem. Wordt dit aanvaard, d.w.z. geeft die bond feitelijk haar strijd karakter op, wordt de beslissing over het lot der arbeiders in handen van de topleiding gelegd, die dan naast de andere vakbondsbesturen met de ondernemers en de staatsambtenaren de uitbuitingsvoorwaarden vastlegt, dan is het voor het kapitaal voorlopig in orde. Eenkennig is het kapitaal niet. Oude of nieuwe medewerkers — als er maar voor haar opbouw en voor haar winst en zonder gevaar van een optreden der arbeidersmassa's, gewerkt wordt.

En als het niet geheel gelukt, als de voorlopige leiding zich wel hiervoor beschikbaar zou stellen, maar de massa der arbeiders er tegen was of gedeeltelijk het spel doorzag, ook dan zou er al veel voor het kapitaal gewonnen zijn. Dan zou er kans zijn op een grote verwarring onder de arbeiders, op een weer terugzinken in de oude machteloosheid. En over hun hoofd heen, zouden de besluiten van regering, ondernemers en „arbeiders-vertegenwoordigers“ doorgevoerd kunnen worden, zonder veel verzet der arbeiders zelf.

In elk geval is dit een van de belangrijkste dingen, die in de komende tijd worden beslist. Voor de kapitalisten — maar ook voor de arbeiders.

(Vervolg volgend nummer.)

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP NEDERLANDSE STAAT

In brede kringen heerst ontevredenheid; het gaat niet, zoals men had gehoopt. De verwachtingen waren wel niet groot, maar toch had men gedacht, dat als er maar eerst wat levensmiddelen en grondstoffen ter beschikking zouden zijn, het leven mettertijd weer zijn gewone gang zou gaan. Wij hebben dat niet verwacht, wij wisten, dat er andere dingen zouden gebeuren, andere vraagstukken aan de orde zouden zijn, dan de vervulling van de hoop, dat alles weer zijn gewone gang zou gaan.

Ook de bedrijfsarbeiders hebben niet verwacht, dat het weer zo zou worden als voor de oorlog en nog veel minder hechten zij geloof aan de verklaringen der regeerders, dat er nu beter voor de arbeiders zou worden gezorgd dan voor 1940. Zij stredden in de strijd waar zij kunnen en zij bereiden zich voor op strijd, overal, want zij weten uit ondervinding, dat als de zaken der kapitalisten in moeilijkheden verkeren, dit op de arbeiders wordt verhaald. En wie kan ontkenen, dat het kapitalistisch bedrijfsleven aan de grond zit? Ontevreden zijn allen, die bij een overheidsinstantie terecht komen om te vragen om een toewijzing of een vergunning. Dat zijn zeer velen. Nadat de distributie der directe levensmiddelen weer op gang is gekomen, zijn alle andere behoeftigheden alleen door toewijzing of vergunning, verstrekt door het daartoe aangewezen bureau, te verkrijgen. Natuurlijk is er nog de zwarte handel, maar wie door deze bemiddeling in zijn behoeften wil voorzien, moet over een dikke portefeuille beschikken. Voor de voorziening van het bedrijfsleven is hij niet geschikt.

Zo moeten dus alle kleine, middelgrote en zelfs grote fabrikanen bij het daarvoor aangewezen bureau vragen om toewijzing van kolen, van elektrische stroom, van benzine en olie, van alle grondstoffen, die zij in hun bedrijf laten verwerken. Hetzelfde geldt ook voor transportondernemers, voor boeren en tuinders, kortom voor allen, die in het gewone kapitalistische bedrijfsleven een zaak hebben, een bedrijf exploiteren. Zij allen moeten hun aanvragen indienen bij het bureau van hun vakgroep en van hieruit wordt een onderzoek ingesteld of de aanvraag onder de termen valt om te worden goedgekeurd. Als hij toegestaan is, gaat de aanvraag naar de bureaus van toewijzing. Elk afzonderlijk, voor kolen, voor benzine en olie, voor metalen, voor gereedschappen. Het duurt weken, ook wel maanden, voordat zo'n bedrijf op grond van toewijzingen, met de productie kan beginnen. Velen krijgen op hun aanvraag het bericht — na het onderzoek — dat ze niet „in de termen vallen“; nog meer vragen niet eens aan, omdat ze vooruit weten, dat het niets baat.

Men is ontevreden, men wordt van het kastje naar de muur gestuurd en men kankert, maar men troost zich er mee, dat er nog een tekort aan alles is. Het is op

het ogenblik nog „de verdeling van de armoede“, om met minister-president Schermerhorn te spreken. Straks zal er genoeg van alles zijn en behoeft men niet meer voorrang te hebben om in de termen te vallen voor toewijzingen. Maar zullen dan nog toewijzingen nodig zijn? Kan dan niet weer, zoals in gewone tijden, vrij gekocht en verkocht worden?

Allen, die van de exploitatie van een zaak leven en er op uit zijn er zoveel mogelijk uit te slaan, worden door deze vraag gekweld. Want bedrijven, die wel onder de termen vielen voor toewijzing van kolen, enz., omdat ze zelf nog over materialen en grondstoffen van andere soort beschikten, mochten hun product niet vrij verkopen, maar moesten het afleveren aan een daarvoor aangewezen zaak tegen vastgestelde prijzen. Deze zaak weer mag niet vrij verkopen, maar levert alleen op toewijzingen. Zo wordt weliswaar door het op deze wijze op gang brengen van het bedrijfsleven de beschikbare goederenvoorraad groter, maar hij komt in handen van het burocratische apparaat. De staat heeft bij de wederopbouw de beschikking over de voornaamste grondstoffen en over andere behoeftigheden voor de productie, die uit het buitenland moeten komen. Hij gaat, al naar de door hem geleide opbouw vordert, ook beschikken over de goederen, die uit de bedrijven komen.

Zij, die zich het einde van de oorlog in 1918 herinneren, kunnen een groot verschil waarnemen tussen de naoorlogse tijd van toen en die, waarin we nu leven.

Toen ging er door alle landen de kreet „Nooit meer oorlog“. Wie zich de stemming van toen voorstelt, ziet onwillekeurig de bekende plaat van Käthe Kollwitz met het „Nie wieder Krieg“ voor zich. En de grote massa van mensen gelóófte, dat het uit zou zijn voorgoed, dat de oorlog, die 4 jaren gewoed had, iedere verdere oorlog had uitgebannen.

Men was beu van het bloed, dat de landen gekleurd had. En hoewel de revolutionairen in Duitsland vermoord werden, hoewel men poogde de Russische revolutie met legermachten te onderdrukken, de oorlog, de massaslachting in het groot, zou de mensheid niet meer teisteren.

En de kleine minderheid van revolutionairen, die al spoedig gingen wijzen op de symptomen, die als stippen aan de horizon opdoken, en die een nieuwe botsing tussen de heersende machten aankondigden, werd met een schouderophalen of een lachje van minachtend ongelooft aangehoord, of in 't geheel niet aangehoord. Nu is de stemming geheel anders.

Ten eerste woedt de oorlog nog in het Verre Oosten. Steden worden in puin gegooit, schepen-escaders vernietigen elkaar en grote troepenmachten liggen klaar om daarheen vervoerd te worden, teneinde de rijke kolonie-gebieden met de mil-

Dit zien de fabrikanten, zij vrezen voor hun winsten en vragen geen toewijzing van kolen enz. enz. aan, om niet te moeten produceren. Zij houden hun productie half afgewerkt achter en wachten af. Zij wachten tot er weer stabiele prijzen komen met een waardevast geld. Ze wachten op nog veel meer en zullen tussendoor een beetje in zwart doen. Maar onder tusschen neemt de staat de ene sleutelpositie na de andere in, en wie nog zaken wil doen, moet zich aan hem onderwerpen van het toneel verdwijnen.

Wij treuren niet om hen, het laat ons koud, dat zij hun zelfstandigheid als buitenverliezen en ingeschakeld worden in de ene grote uitbuitersmachine, die staat heet. Wij hebben dit verwacht en reeds lang vooruit gezegd. Wie zich niet beet liet nemen door mooie leuzen, kniën, dat het weer op gang brengen van het ontredderde bedrijfsleven een kapitalistische zaak van groot formaat zou worden. En zo geschiedt het. Terwijl het vrije bedrijfsleven afwacht, wat de toekomst zal brengen, worden zaken in het groot gedaan. De Naamloze Vennootschap Nederlandse Staat wordt in elkaar getimmerd. De verschillende concerns van de naamloze kapitaal, liefst met internationale betrekkingen, zoals Unilever, Philips, A.K.U., enz. zijn er bij betrokken. Hun vertegenwoordigers zitten in de regering. Het gaat er om het monopolie over het gehele bedrijfsleven te verkrijgen en de groten haasten zich erbij te zijn. Ze nemen

onder interessant is de reden, waarom grond uit particulier bezit in staatsbezit moet overgaan. Een belangrijk deel der bouwbedrijven is te klein, niet voor lonende productie geschikt. Door an-

ts in de leiding van de grootste kapitaalmaatschappij, die Nederland ooit heeft gehad.

Mij heeft zich niet alleen de sleutelposities in het bedrijfsleven verzekerd, ze ook een reeks van bedrijven onder beheer brengen. In „Het Parool“ van juli heeft Dr. L. J. Zimmerman aandacht op welk gebied en hoe berekend dit kan en ook wel zal gebeuren. „Het Parool“ is niet vijandig aan mannen van de regering. Dr. L. J. Zimmerman schrijft over „Socialisatie“ en voorop, dat hoe voorbeeldig private bedrijfsleiders ook hun ondernemingen hebben bestuurd, „in bepaalde gebieden zal het particuliere winststreven niet wijken voor het algemeen belang.“ De eerste plaats wordt genoemd de Nederlandse Bank en de „zware“ industrie — en en hoogovens. Dan de dringend noodzakelijke coördinatie van het goederen vervoer, die tot vergaande socialisatie op dit gebied noodzaakt. Ook vindt het niet noodzakelijk, dat particuliere bedrijven winst maken door leveringen overheids- of semi-overheidsbedrijven. Socialisatie zou het staatsbudget met bedrag der door de particuliere bedrijven gemaakte winsten kunnen worden verlaagd.

onder interessant is de reden, waarom grond uit particulier bezit in staatsbezit moet overgaan. Een belangrijk deel der bouwbedrijven is te klein, niet voor lonende productie geschikt. Door an-

investeringen, die nodig zijn om het bedrijfsleven in Nederland weer op gang te brengen. Het is duidelijk, dat in deze omstandigheden met de uit de arbeidersklasse geperste winst zo zuinig mogelijk moet worden omgesprongen. Hij mag niet ten bate komen van particuliere bedrijven, die in het algemene plan van de opbouw geen wezenlijke rol spelen, neen, hij moet door de staat, d.w.z. door de georganiseerde vertegenwoordigers van de grote concerns worden verdeeld. Uit dit alles volgt reeds een volkomen afhankelijkheid van het particuliere bedrijfsleven van de staat. En van hier tot de nationalisatie is slechts een stap.

Dr. Zimmermann zet boven zijn artikel: „Socialisatie“. Met socialisme hebben de door hem voorgestelde maatregelen echter niets te maken. „Nationalisatie“ en „socialisatie“ klinkt wel heel radicaal, maar het is toch geheel iets anders dan verbeurdverklaring of onteigening van het particuliere kapitaal. De directeuren der vroeger min of meer zelfstandige kapitalistische ondernemingen worden nu staatsambtenaren, maar het kapitaal blijft evenals vroeger in handen van particuliere aandeelhouders. Dit is zelfs dan nog het geval, wanneer de staat een groter of kleiner deel van deze aandelen overneemt. Want de staat is geen schimmig, ontastbaar wezen, maar is zelf een reusachtige kapitaalonderneming, waarin de grote concerns als Koninklijke Shell, Unilever, Philips, AKU e.a. zijn samengevat, een kapitaalonderneming, die evengoed zijn particuliere aandeelhouders bezit als iedere andere Naamloze Vennootschap.

Stellig zullen er ten aanzien van de door hem ontwikkelde plannen nog verschillende stromingen zijn binnen de kapitalistische wereld. Maar belangrijk is, dat de kapitalistische ontwikkeling zelf reeds, door eigen noodzaak, in deze richting drijft. De Nederlandse staat heeft in deze oorlog enorme schulden gemaakt. Alleen al voor het door het buitenland gezonden voedsel werd een getal genoemd van 565 miljoen gulden, de overige oorlogsschulden gaan hier stellig ver boven uit. Van deze schulden moet rente en zo mogelijk aflossing naar het buitenland worden betaald. Daar komen dan nog bij de nieuwe kapitaal-

investeringen, die nodig zijn om het bedrijfsleven in Nederland weer op gang te brengen. Het is duidelijk, dat in deze omstandigheden met de uit de arbeidersklasse geperste winst zo zuinig mogelijk moet worden omgesprongen. Hij mag niet ten bate komen van particuliere bedrijven, die in het algemene plan van de opbouw geen wezenlijke rol spelen, neen, hij moet door de staat, d.w.z. door de georganiseerde vertegenwoordigers van de grote concerns worden verdeeld. Uit dit alles volgt reeds een volkomen afhankelijkheid van het particuliere bedrijfsleven van de staat. En van hier tot de nationalisatie is slechts een stap.

Dr. Zimmermann zet boven zijn artikel: „Socialisatie“. Met socialisme hebben de door hem voorgestelde maatregelen echter niets te maken. „Nationalisatie“ en „socialisatie“ klinkt wel heel radicaal, maar het is toch geheel iets anders dan verbeurdverklaring of onteigening van het particuliere kapitaal. De directeuren der vroeger min of meer zelfstandige kapitalistische ondernemingen worden nu staatsambtenaren, maar het kapitaal blijft evenals vroeger in handen van particuliere aandeelhouders. Dit is zelfs dan nog het geval, wanneer de staat een groter of kleiner deel van deze aandelen overneemt. Want de staat is geen schimmig, ontastbaar wezen, maar is zelf een reusachtige kapitaalonderneming, waarin de grote concerns als Koninklijke Shell, Unilever, Philips, AKU e.a. zijn samengevat, een kapitaalonderneming, die evengoed zijn particuliere aandeelhouders bezit als iedere andere Naamloze Vennootschap.

Voor de arbeiders betekent dit, dat de uitbuiting niet is opgeheven, maar alleen straffer wordt georganiseerd. De arbeiders staan nu niet meer in dienst van een particuliere onderneming, maar van de N.V. Nederlandse Staat. Zij kunnen niet meer kiezen bij wie zij willen worden tewerkgesteld. In welk bedrijf zij ook werken, altijd staan zij onder het zelfde kapitaalcommando. Lonen en arbeidsvoorwaarden worden dan ook centraal geregeld, partiële strijd in afzonderlijke ondernemingen om deze op een hoger peil te verheffen, wordt meer en meer onmogelijk. Acties om de toestand van de arbeidersklasse te verbeteren kunnen zich alleen nog maar richten tegen de staat.

Hoe we het keren of wenden, de Nederlandse arbeidersklasse wordt langs deze weg niet van de voogdij door het kapitaal ontheven. Voor haar blijft slechts één weg over, maar die kan zij slechts gaan door eigen activiteit en tezamen met het proletariaat van alle andere landen. Het is de weg niet van de nationalisatie van de industrie door de staat, niet van de concentratie van het kapitaalbezit in enkele handen, maar de weg van de totale onteigening van het kapitaal, van het in bezit nemen van de productiemiddelen door de producenten zelf en van hun beheer in een federatief georganiseerde samenleving van op grondslag van hun arbeidsprestatie met elkaar verbonden producenten.

„VERBROEDERING“

lioenen „goedkope“ arbeiders óf te hervoveren, óf het veroverde bezit te behouden.

Niemand gelooft meer, dat de oorlog van 1939—1945 gevoerd is „om de oorlog uit te bannen“. Niemand heeft het „Nooit meer oorlog“ aangeheven.

Want men weet, DAT HET NIET UIT IS. En ook al weet de grote massa van mensen niet precies tot in de finesses, WAAROM de oorlog gevoerd werd en WAAROM het niet uit is, niemand is van mening, dat de overwinning der geallieerden een blijvend de vrede waarborgt.

Er is zelfs van „bevoegde“ zijde niet geprobeerd, het de massa wijs te maken. Volgens een Engelse krant zijn er duizenden tonnen gifgas buitgemaakt te Raubkammer, waar de Duitsers hun groot „experimenteer-instituut“ voor gifgassen hadden. Alle werkplaatsen en machines werden door de Duitsers vernield, maar voor de gashouders hadden ze geen opdracht. Men heeft nog niet besloten, of men de gifgassen zal bewaren tot het einde van de oorlog met Japan, of dat men deze zal vernietigen.

Wel beweren de Duitse gas-specialisten, dat Japan met de Duitse geheimen niet op de hoogte is en de Engelsen voegen hieraan toe, dat Japan geen enkel gas bezit, dat de geallieerden niet bekend is. Men vond echter niet alleen gashouders-

ook 400 „geleerden en technici“, die in Raubkammer werkten. Zij werden gevangen genomen en nu zien we een „grote, gruwelijke „verbroedering“ ontstaan. Deze 400 „vernietigingsdokters“ zullen voortaan samen met de Britse gas-specialisten tot „heil“ der mensheid veroverd worden door de geallieerden werken. Zij hebben gezamenlijk al uitgevonden, dat de gashoudersproeven parallel liepen met de Engelse, dat de ene op het ene punt wat verwas en de andere op een ander punt verdelijk heet het:

„De hier ontdekte geheime vormen zijn dus een waardevolle aanvulling op het werk van de Engelse geleerden. De Duitsers hebben zich bereid verklaard, voortaan voor de Engelsen te werken.“

Insluiting hierop lezen we in „De Uitsluiting“ van 28 Juli, dat in Garmisch-Partenkirchen 450 Duitse geleerden, die in Peenemünde proefnemingen hebben verricht met raketprojectielen, tal van experimenten werden uitwerken voor de geallieerden.

Liggen de lijken onder het puin van de grote Duitse steden. Nog heersen in de straten typhus, honger-oedeem, dysenterie en vele kwalen, die de oorlog medebrengt. Het moet de gehele Duitse arbeidersbe-

volking beginnen met de herstelbetalingen, door hun handenarbeid op te brengen.

Nog liggen de verminkten in de ziekenhuizen. Nog heeft de aarde alle doden niet kunnen bedekken.

Nog drijven op zee de wrakken der schepen rond, nog zijn de lijken niet vergaan. En reeds zien we, hoe de „doctoren“ der moord samenkomen, en hun vernietigingswerk voortzetten.

Kunnen ze het niet doen in het belang van hun „eigen“ heersers, dan in het belang van de nieuwe meesters, die „hun“ heersers versloegen.

Eer, geld en een goed leven wordt hun geboden voor hun „waardevol werk“.

En de heersers, die „hun“ mensen verboden met de Duitse bevolking, waaronder miljoenen zijn, die geleden hebben in de concentratiekampen, omdat ze TEGEN het fascisme vochten, zich te „verbroederen“, die de haat tussen de arbeiders wil laten voortbestaan, die het gehele Duitse „volk“ over één kam scheren, die Duitse anti-fascistische deserteurs samenbrengen in kampen met S.S., OM DAT HET DUITSERS ZIJN, voor hen zijn deze moord-maniakken, deze uitvindes van de gruwelijkste dood, WAARDEVOLLE mensen, die ze samen met hun geleerden voor de ONDERGANG van de mensheid zullen laten werken. Zij behoeven de roep „Nooit meer oorlog“ niet meer te gebruiken.

Want niemand gelooft hem.

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

VERTROUWEN!

Er is door zo goed als de gehele Nederlandse dagbladpers, bij het optreden van de nieuwe regering de aandacht op gevestigd, dat Schermerhorn een zo goede pers heeft gehad; dat er sprake is van een algemeen vertrouwen in dien bewindsman. Met de oude methoden was consequent gebroken. Open en eerlijk had de nieuwe minister-president het Nederlandse volk de moeilijke situatie verklaard. Een tijdperk van hard werken en gezamenlijk dragen van de grote lasten, die op ons drukken tengevolge van de oorlog, was aangebroken. De democratische staat zal een geleide economie organiseren en ervoor zorgen, dat allen hun aandeel in de lasten van de wederopbouw te dragen krijgen.

Dit algemeen vertrouwen in de regering was te meer nodig, omdat een kenmerkend verschijnsel van deze tijd is, het gemis aan ieder vertrouwen: het algemeene wantrouwen van den burger in den ambtenaar, van den arbeider in den werkgever, van de „bevrijden“ in de bevrijders, van de naar vrede hunkerende massa in de overwinnaars, van de mensen in de maatschappelijke organisatie, van de arbeiders in „hun vertegenwoordigers“, hetzij vakbondsbestuurders of partijleiders. Dat wil zeggen, ieder vertrouwen in het kapitalisme, van welke kant men het probleem ook beziet, is ondermijnd.

Nu is ongetwijfeld de massa steeds en lang geneigd, „vertrouwen“ te geven. En als het algemene wantrouwen zo groot is geworden, dan staat het er met het stelsel slecht voor.

In dergelijke gevallen is het zaak voor de kapitalistische klasse, de staat en de staatsbestuurders een nieuw aureool te verschaffen. De staat is het laatste bolwerk van het stelsel. Is ook het vertrouwen in het staatsbestuur geschokt, dan zijn de gevolgen onberekenbaar; dan zijn de sociale verhoudingen in een revolutionaire crisis geraakt.

Alles moet dus in het werk worden gesteld, dat te voorkomen. De regering krijgt een nieuw aanzien. De propaganda wordt aangewend. Zo is de huidige regering als „socialistisch“, zij het dan van verschillende pluimage, aangemerkt. Daarom kreeg deze regering een zo goede pers. Het volksvertrouwen, dat dan wordt „geconstateerd“, werd in feite door die pers gemaakt.

Maar het kapitalisme kent geen vrije ontwikkeling, zijn leidende macht is, gedwongen door het uitbuitingskarakter van het stelsel zelf, genoodzaakt door haar daden het zorgvuldig gekweekte en gemaakte „vertrouwen“, bij de arbeiders weer af te breken.

Nergens is nog het oordeel van de grote massa gevraagd. Het oordeel over de situatie, waarin ze verkeert, geeft de arbeiders

klasse slechts door haar eigen activiteit, door de acties in de textielbedrijven, de mijnen, de havens, enz. Slechts? Het is een duidelijke taal, de taal der wantrouwend en ontevreden, de taal die gaat van stad tot stad, van bedrijf tot bedrijf, van gewest tot gewest, van land tot land. Het is de taal van de strijd, die zal groeien tot de strijd voor socialisme — werkelijk socialisme.

VAN WIE NIET HEEFT, van die zal genomen worden

De klassenstrijd komt niet alleen tot uiting in de grote botsingen tussen arbeiders en ondernemers, er is ook de stille, dagelijkse strijd, die vooral van de kant der heersende klasse onophoudelijk wordt gevoerd en waarin de arbeiders ondervinden wat kapitalistische orde in werkelijkheid is.

Het knijpen van het loon kan op allerlei manieren gebeuren; ook al heb je het in je loonzakje mee naar huis genomen, dan is het nog lang niet veilig. Er kan met de prijzen gemanipuleerd worden, dat het je groen en geel voor de ogen wordt: hoeveel is je loon dan eigenlijk waard? Hier volgen een paar berichten uit een correspondentie uit Rotterdam. Over heel gewone dingen, maar die fel belichten, wie in deze „orde“ aan het kortste eind trekt, ook nog nadat hij in het uitbuitingsproces al is kaal geschoren.

Er worden b.v. melkbonnen bekend gemaakt, maar voldoende melk is er niet en daar staan de huismoeders met hun lege pannetje. Wat ze kregen was de schuld, want er werd beweerd, dat het kwam doordat de huismoeders de bonnen opsparden. Met andere woorden, een beleefde verzoek, elkaar de schuld te geven, inplaats van de heren die aan 't „ordenen“ zijn.

's Morgens staan de mensen al voor de bakkerswinkels om vers brood. Niet omdat het vers is, maar omdat ze honger hebben. Maar om 8 uur vers brood, betekent nachtarbeid voor de bakkers. Daar gaat weer een stuk van de arbeidsvoorwaarden, waar de bakkers zo hardnekkig voor gestreden hebben. En als ze niet zorgen dat ze daar samen, georganiseerd tegen opkomen, dan zijn ze ook in de komende „normale“ tijd weer de sigaar.

In verschillende bedrijven (onder andere bij het bouwvak en bij het gemeentepersoneel) werd aan de arbeiders werkschoenen verschaft. Met kapotte schoenen of bijeengeflikte pantoffels in de bagger staan, ging nu eenmaal niet meer. Die werkschoenen moesten door die arbeiders betaald worden, want stel je voor dat ze zich die weelde onbetaald konden veroor-

Zeker, de perspropaganda werkt. Niets zal de strijdende arbeiders kunnen weerhouden, uit de ervaringen van komende strijd hun juiste conclusies trekken. Eens — na langer of korter — zullen die ervaringen tot het wantrouwen voeren. Eens zal uit het groeide wantrouwen in alle andere maten, het alleen-vertrouwen groeien eigen macht en daad.

loven. Of nog erger, dat ze ook buiten werk met hele schoenen zouden lopen zonder betaling. Niet in te denken. De ene firma berekende 13 gulden (m gaf later 3 gulden terug), een andere berekende f 5.50. Hoe dat nu feitelijk is voor die arbeiders nog altijd een puzzel is en een tweede puzzel is, wat hun klompschoenen nog meer zullen kosten. Want ze werden op de stamkaart aangegetekend en als er eenmaal weer werkschoenen worden verstrekt, is het hen de vraag of zij dan niet zullen hopen. Je hebt al gehad.

Maar afwachten? Of dat optel- en aftrek-sommetje van de heren samen oplossen. Er bestond een vakantie-regeling, waar de arbeiders een week vakantie kregen met een week loon. Een en ander werd geregeld door het wekelijks verstrekte van vakantie-bonnen door den werkgever. Maar de arbeiders, die opgepikt zijn door de grüne of door de gewestelijke bureaus naar Duitsland werden gedeporteerd, en nu terugzijn, hebben voor de tijd in Duitsland natuurlijk geen bonnen. Zo kan het gebeuren, dat iemand, 20 jaar bij een firma werkte, en een jaar in Duitsland heeft gezeten, zijn vakantie gedeeltelijk „weg-geordend“ van Gemeenschappelijk gedragen ontbent. Jawel. Eerst zien, zei blinde Maupie.

Dat is uit Rotterdam. En hoe is 't elders?

Hij wou het niet goedpraten

Jan Spierdijk vertoelt als verslaggever van „Waarheid“ in Berlijn en vertelt zijn bevindingen in zijn blad van 18 Juli. „Mijn indruk van den Russischen bezetter is grote trekken bijzonder gunstig. Er zijn regeldheden voorgevallen gedurende de tijd de Russen pas bezit van Berlijn hadden genomen. Als overwinnaars zijn zij vaak aan het plundert geslagen, zijn er inderdaad vrouwen verkracht. Ik wil dit niet goed praten, maar ik zou vragen, of de lieden, die alleen maar deze dingen naar voren weten te brengen, vergeten zijn voor gruwelen de Duitse bezetting in Berlijn op haar geweten heeft, of zij niet weten van duizendvoudige moorden op een ongewone bevolking, van de verkrachtingen en mishandelingen van kinderen en krijgsgevangenen dat z.g. correcte Duitse leger.“ Hiertegen redeheert men niet, men signaleert

ER GEKKEN EN WIJZEN

ontsnapte krankzinnige maakte een verstandige indruk, maar je weet niet waar bij die lui precies het steekje zit en we waren dus op onze hoede.

„zei hij, „ik ga uit mezelf terug. Weet wat gek-zijn eigenlijk is? Het is, dat je gekheid in je hoofd zelf gelooft! Niet, je verlangt, dat andere gekken het ook geloven, zo gek zijn ze meestal niet, maar je het zelf gelooft.“

„weet u, wat wijs-zijn is? Dat je de gekheid, die je zelf niet gelooft, zo uit je mond laat komen, dat andere wijzen geloven, dat het waar is.“

„heb in de buitenwereld allerlei mensen ontmoet.“

„handelde in aandelen van wapenfabrieken en verdedigde een soort vaderlandse Mammon. Hij noemde zich christen. Een hele hoop mensen geloofden hem.“

hoe de vrouwen in beweging kwamen

kregen het verhaal van een Amerikaanse kameraad, die hier vóór de oorlog en het zelf had meegemaakt.

Detroit, het grote industrie-centrum van de automobielen worden gefabriceerd, groeide de verzetswil onder de arbeiders voortdurend tegen de loondruk van het afjakkert-systeem der grote ondernemers. Maar staken was een onbegonnen zaak, niet alleen konden die miljoenen arbeiders dat beter uitzingen dan de arbeiders, maar bovendien waren er tienduizenden werklozen, zonder of bijna zonder steun, die door de honger konden worden gedreven tot onderkruipen. En stakingen zijn niet populair bij de huisvrouwen, als die menen op hun vingers te kunnen narekenen dat hun kostwinner door grote kans heeft, zijn werk kwijt te raken, voorgoed.

Er niet-staken was ook niet goed, er niet gestreden worden; dat was de algemene mening onder de arbeiders. Daarom gingen zij over tot een soort verbetering: de bedrijfsbezetting. De arbeiders gingen in de fabrieken, maar werkten niet.

De grote ondernemers (het zijn daar gewone fabrieks-complexen waar ontzagwekkende kapitalen ingestoken zijn) keken niet naar een paar dollar en huurden een leger van 1800 man als fabrieks-politie, die de gewone politie-autoriteiten in een „Voor een zucht als „buitengewone“ werden beëdigd. Zo doen ze dat „Voor handhaving van de orde“,

„Voor handhaving van de orde“, fabrieks-politie omsingelde de fabrieken nu moesten de arbeiders maar zien, dat ze 't daarbinnen konden uithouden. Eten hadden ze niet.

„gezegd, de staking was bij de vrouwen niet populair. Maar de mannen aan het hoofd zeuren over hun waaghalzerij.“

Een ander was er tegen, dat de arbeiders stakten tegen iemand, die hen uitzoog. Hij noemde zich socialist. Een hele hoop mensen geloofden hem.

Weer een ander was er tegen, dat de Duitse arbeiders arbeidersraden maken. Hij noemde zich communist. Een hele hoop mensen geloofden hem.

Meneer, ik ben er vóór, dat een mens alleen de gekheid gelooft, die hij in zijn eigen hoofd heeft. Ik kan in de buitenwereld niet wennen. En daarom ga ik maar weer terug, al is 't een heel eind.“

We hebben hem aangeraden te „liften“, den bestuurder het Wilhelmus voor te zingen op de wijze van de Internationale, een kruisje te slaan als hij een kaakje at en het oranje-sikkel-en-hamertje op te spelen, dat een Waarheidsvriend juist had weggegooid.

Het moet al gek gaan, als hij daarmee op den duur geen auto krijgt.

kon niet, want de mannen zaten in de fabriek. Zonder eten. Dus trokken tegen etenstijd de vrouwen met pannetjes naar de fabrieken, dom of niet dom, maar de mannen moesten eten.

Daar stuiten ze op de afzetting. Terug, niemand erdoor. Eerst verwarring. Toen begon er orde te komen. In een ommezien waren alle latten uit de tuinhokken geplukt. Vanuit de arbeiderswijken kwamen de vrouwen, een bezemsteel of een ragebol in de ene hand en een etenspannetje in de andere, toestromen. En daarachter de werklozen, bij tienduizenden. Eens kijken of ze de vrouwen durfden aanraken. De hele arbeidersbevolking trok op. De „bedrijfs-politie“ verzoop in de menigte vrouwen. Per slot van rekening waren die agenten ook proletariërs, gehuurd voor een paar dollar per dag.

De grote ondernemers gingen nog eens rekenen en kwamen tot de conclusie, dat de arbeiderseisen toch ingewilligd konden worden. De bezettings-staking werd gewonnen. Door de arbeiders, mannen en vrouwen.

Wat zullen die vrouwen hun kinderen vertellen, als die met hun vragen komen over stakingen en arbeidersstrijd?

Dat ze het samen moeten doen, de arbeiders samen, mannen en vrouwen samen!

Eind dezer week komt het MAANDBLAD gedrukt uit. Het wordt meteen aan de abonnees verzonden

Bestellingen aan de verspreiders en agenten van „Spartacus“ en aan de Adm.: Utrechtschestraat 44, A'dam-C.

Rechten en Plichten

Onze personalistisch-socialistische regering is bezig, de ontredde maatschappij te ordenen. Ze belooft er een echte gemeenschap van te maken; het moet uit zijn met de klassenstrijd, ieder moet zijn plaats innemen en dan moeten we werken naar het ene, gemeenschappelijke, nationale doel. Je kunt zo voortgaan en je verbeelden, wat er dan nog allemaal meer moet gebeuren en hoe mooi deze ordening er zal uitzien.

Wij willen ons echter bezighouden met de plaats, die ons in deze nieuwe ordening wordt aangezezen.

Hierbij valt direct op, dat deze plaats, precies als vóór 1940, erdoor bepaald wordt, of wij tot de bezittende klasse behoren of bezitlozen zijn. In dit opzicht geldt de leuze dus niet, dat het anders zal worden dan voor 1940.

Bezitlenden en bezitlozen blijven, daarvan gaat men uit.

De verdeling van de maatschappij in bezittende en bezitloze klassen is de grondslag; alle ordening heeft tot taak, deze grondslag te behouden. Maar vóór 1940 kwam hieruit de klassenstrijd voort en dat mag nu niet meer. De regering wil de tegenstelling, die tussen bezittenden en bezitlozen bestaat, ordenen. „Ordening“ is de vijand van elke strijd, dus hoeft er dan ook geen klassenstrijd meer te zijn, neen, er MAG geen klassenstrijd meer zijn, want anders is geen „ordening“ mogelijk.

Wij hebben dit reeds vaak gehoord en ook zien we het ordeningsapparaat groeien, er komt reeds tekening in het geval. Maar daarvoor willen we het nu niet hebben. Wij willen weten, hoe men de bezittenden en de bezitlozen samen kan „ordenen“.

Iets is wel anders dan vóór 1940, zonder dat er veel over wordt gesproken. Men praat er liever niet over, maar toch is het een feit: de staat is op zeer veel gebieden van het maatschappelijk leven, waarop hij vroeger niets te vertellen had, nu de baas. Hij krijgt iets (misschien wel zeer veel) van de totalitaire staat.

En hij bepaalt dan ook de plaats, die wij moeten innemen in zijn georende maatschappij. Hij bepaalt onze plichten en hij erkent onze rechten. Natuurlijk zijn dit rechten en plichten, die voortkomen uit de verhoudingen, waarin wij in deze klassenmaatschappij leven. De arbeider heeft plichten als arbeider, de ondernemer en kapitalist heeft rechten als bezitter van kapitaal. Het zijn geen gelijke rechten en plichten, die geordend moeten worden, maar in „wezen komt het hierop neer, dat de arbeiders de plicht hebben om te werken en goederen te produceren, en de kapitalisten het recht hebben, om zich deze goederen toe te eigenen. Het recht is aan de ene kant, de plicht aan de andere kant.“

De geldschietters hebben „recht“ op rente en terugbetaling van hun voorgeschoten kapitaal, de kapitalisten hebben „recht“ op winst; het kapitaal in het algemeen heeft het „recht“ van eigendom van alles, wat in kapitalistische productie wordt voortgebracht.

Maar de arbeiders krijgen ook een recht. Recht om te leven? Ach, dat is zo algemeen, wat heb je eraan? Neen, RECHT OP ARBEID, door de wet vastgelegd, door de staat verzekerd.

Maar met dat recht is het nogal eigenaardig gesteld. Er wordt wel eens gezegd: iemand heeft een pak slaag verdiend; in de wandeling heet dat: hij heeft recht op een pak slaag. Zo ook hier. De arbeiders zijn verplicht te werken, het is hun dure plicht tegenover de gemeenschap. Hoe zou anders het kapitaal „zijn recht komen? En nu zullen de arbeiders „het recht op arbeid“ krijgen. Het recht dus om het kapitaal te dienen. En daarmee mogen ze nog blij zijn, anders blijft hun alleen nog het „recht“ om te verhongerden. Het „recht op arbeid“ draagt een valse naam, het is de plicht der arbeiders om voor het kapitaal te werken.

